

A close-up photograph of a hand placing a red wooden block shaped like a house. Several other similar blocks in blue, orange, and grey are scattered on a white surface in the background.

Nancy & Ron Rockeyovi | Kay Kuzmová

KAŽDÝ MÁ SVÉ MÍSTO

JAK PŘEKONAT NEGATIVNÍ NÁSLEDKY
ODMÍTNUTÍ A NALÉZT SVOBODU PŘIJETÍ

Nancy & Ron Rockeyovi | Kay Kuzmová

KAŽDÝ MÁ SVÉ MÍSTO

**JAK PŘEKONAT NEGATIVNÍ NÁSLEDKY
ODMÍTNUTÍ A NALÉZT SVOBODU PŘIJETÍ**

Přeloženo z anglického originálu *Belonging, Overcoming rejection and finding the freedom of acceptance* vydaného v roce 1998 nakladatelstvím Pacific Press® Publishing Association, Nampa, Idaho, USA
ISBN 0-8163-1702-X

Copyright © 1998 Nancy and Ron Rockey, with Kay Kuzma
Translation © 2009 Petr Činčala

Vyšlo za finanční podpory
Církve adventistů sedmého dne

Vydal Maranatha z.s. Praha

ISBN 978-80-87265-02-4 (pevná vazba)
ISBN 978-80-87265-20-8 (brožované vydání)
ISBN 978-80-87265-28-4 (pdf)
ISBN 978-80-87265-29-1 (epub)
ISBN 978-80-87265-30-7 (mobi)

OBSAH

Poděkování	8
Věnování	9
Úvod	10
1. Život v pavučině	13
2. Odhalení problému	29
3. Začarovaný kruh	42
4. Nitro napadené virem	55
5. Nedostatek lásky	67
6. Kořeny zášti	80
7. Kořeny odmítnutí	98
8. Zášť	112
9. Emocionální zneužívání	131
10. Kdo jsem?	144
11. Uzdravení	158
12. Vysvobození	176
Slovo o autorech	192

V RÁMCI PROCESU UZDRAVENÍ ČLOVĚK
NEMŮŽE DOUFAT VE ZMĚNU SVÉ MINULOSTI.

AVŠAK BŮH, KTERÝ JE VŠEVĚDOUCÍ A ŘÍDÍ
MINULOST, PŘÍTOMNOST I BUDOUCNOST,
MŮŽE NATOLIK POZMĚNIT PŘÍTOMNOST,
ŽE MINULOST JE ZBAVENA SVÉ BOLESTI.

NANCY ROCKEYOVÁ

PODĚKOVÁNÍ

patří našim rodičům, kteří nám dali život a zprostředkovali nám všechny zážitky, o kterých v této knize píšeme. Děkujeme za všechno dobré i to méně dobré. Mozaika našich životů je tak krásná i díky vaší lásce, a to i přesto, že jsme mnohdy necítili její vřelost.

Děkujeme našim dcerám, našim drahým zázrakům, které tolerovaly naše slabosti a nevědomost a vyrostly v láskyplné a laskavé bytosti. Milujeme vás.

Děkujeme také všem pozitivně laděným lidem, kteří nás navzdory našim chybám a slabostem povzbuzovali, a těm, kteří nás na naší cestě vyučovali a vedli.

VĚNOVÁNÍ

Tuto knihu s láskou a vděčností věnujeme památce našeho přítele a rádce Harryho Andersona. Představil nám Krista prostřednictvím svého umění a vlastního kristovského charakteru. „Všechno je v oku, v tom, jak se díváte na pozorovaný objekt,“ říkal. „Musíte své oko cvičit, aby vidělo všechno, co v objektu skutečně je; všechny barvy, výrazné i nenápadné, všechny jemné odstíny, díky jejichž kombinaci je daný objekt právě tím, čím je. Přesně tak to dělá pravý umělec. Nezáleží tolik na zručnosti. Je spíše třeba vycvičit ruku tak, aby vytvořila, co vidí oko.“ *Souhlasíme s tebou, Harry.* Pravý umělec má vytříbené oko a to tvé bylo nejbystřejší ze všech! Protože jsi v naší slabosti viděl sílu, v našem smutku jasnější den, v naší naprosté nezkušenosti životní moudrost, v našem mladistvém zápalu úspěch, v naší směle útočnosti odvahu, v našich porážkách neotesané hrany hodné obroušení, v naší šedivé depresi potřebné sebezkoumání a v naší sklíčenosti učenlivého ducha deroucího se na povrch. Ve tvém „otcovském srdci“ jsme našli Boží přijetí, soucit a bezpodmínečnou, trpělivou lásku. Ten největší Umělec ze všech tě použil k tomu, abys na plátně našeho života vytvořil portrét Boha, který nám bude žehnat, dokud neuvidíme jeho tvář a znovu se s tebou neshledáme.

ÚVOD

RONŮV PŘÍBĚH

Čas mého života míjel v temném vězení, ve studené, vlhké cele o rozměrech 1,20 x 1,80 x 1,80 metru. Na samotce za širokými betonovými zdmi s kilometry ostnatého drátu, lemujícími státní věznici, jsem se cítil nahý a velmi opuštěný. Poznal jsem muka osamocení a brutalitu moci.

Dny se přelévaly v nekonečné noci; naděje ochabovala a pohasínala, propuštění z vězení na svobodu se zdálo nedosažitelné.

Zoufale jsem chtěl ven. Klíč od mých dveří však držel někdo jiný. Byl jsem zbaven důstojnosti, nahý a zostuzený.

Síly mi ubývaly vinou špatné výživy; svaly dlouhodobým nepoužíváním ochabovaly.

Často jsem ležel skrčený v embryonální poloze s touhou vrátit se do bezpečí matčina lůna.

Mé vlastní myšlenky mě odsuzovaly. Můj egoismus byl ten tam, a i když jsem fyzicky existoval, v duchu jsem byl mrtvý!

Teď už jsem nějakou dobu venku, na denním světle. Oživil jsem se ženou, kterou miluji, mé dcery si vesele hrají po mém boku. Splnil se mi sen tím, že jsem dostudoval a mohu se věnovat své vysněné profesi. Přesto se cítím snad ještě zoufalejší, než když jsem pobýval v cele.

Jsem chycen v pavučině.

Nalezl jsem však únikovou cestu, a to jak z betonového vězení, olemovaného ostnatým drátem, tak z vězení své vlastní mysli.

Tato kniha je o úniku. Je o cestě k emocionální svobodě, o zpretrhání lepkavých pavučinových vláken citového vězení a o vysvobození.

PŘÍBĚH NANCY

Také já znám muka odloučení, ne však za studenými kamennými zdmi nebo za ostnatým drátem. Uvězněna ve svém

vlastním těle jsem tiše umírala strachem, že se stanu terčem posměchu, nezájmu, zneuznání či odmítnutí.

Jako dítě jsem si schoulena na gauči v našem domě cumlala palec ve snaze odehnat bolestivé tajemství a přesvědčit samu sebe, že všechno je v pořádku. Jakmile jsem se posadila, pokoušela jsem se představit si své tělo jako vysokou, nedobytnou hradbu, která měla odehnat všechny nezvané hosty. Bezpečí mého domova narušili dva muži z mého okolí.

Tenkrát jsem ještě nic nevěděla o skutečných pocitech a vnímání ostatních, a tak jsem ve své pavučině viděla otce jako strohého, tvrdého člověka. Přesto jsem se s ním smála, hrála si s ním a vodila si domů další děti, aby dělaly totéž. Obdivovala jsem jeho důvtip, moudrost a nadání a přizpůsobovala se jeho požadavkům jen proto, abych slyšela slova, která neuměl říci.

Proč jsem se mu nedokázala zavděčit?

Moje něžná a laskavá matka mě svýma sametovýma rukama často hladila po vlasech. Snažila se mi vysvětlit můj problém a přesvědčit mě o otcově lásce. Ochromující strach mi však zastiňoval pohled na skutečnost a celou pravdu; jeden od druhého jsme tak navzájem pociťovali odmítnutí. Otec mi nemohl dát to, co sám potřeboval. Kéž bych byla tehdy chápala, že to, co dělal a co mi dával, mělo nahradit jeho nevyřčená slova a že zklamání, které mi dával najevo, bylo jen přestrojenou pochvalou.

To mi však došlo až tehdy, když jsem zjistila, že klíčem k uzdravení je poznání, k němuž dveře otevírá pouze velká odvaha.

Tato kniha je o úniku. Je o cestě k emocionální svobodě, o zpretrhání lepkavých pavučinových vláken citového vězení a o vysvobození.

„ACH, PANE, POSVIŤ SVÝM SVĚTLEM
A ODHAL NÁM NAŠE VNITŘNÍ JÁ.
ZBAV NÁS ŘETĚZŮ, KTERÉ NÁS DRŽÍ V ZAJETÍ
NEZRALOSTI A DĚTINSKOSTI.
PŘIPRAV NAŠE SRDCE NA CELISTVOST
A PLNOST, KTERÁ JE VE TVÉM DUCHU.“

DAVID A. SEAMANDS

1. kapitola

ŽIVOT V PAVUČINĚ

„Já Hospodin jsem tě povolal..., abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě.“

(Iz 42,6.7)

Oba jsme kdysi žili ve vězení své minulosti, ale našli jsme únikovou cestu. Pociťli jsme okovy odmítnutí, zařezávající se hluboko do masa našich duší. Dnes se těšíme svobodě pramenící z pocitu, že jsme přijati takoví, jací jsme. To, o co se s vámi chceme podělit, jsme poznali na strastiplné a kamenité cestě, po níž se ubíráme půl století. Cílem této knihy není pouze předat vám určité informace. Je to kniha niterného poznání. Najdete v ní příběh o dotecích Ducha svatého, v kterých se projevila úžasná láska našeho nebeského Otce, a o střetu mezi dobrem a zlem, do kterého jsme byli vtaženi.

(Ron) Zatímco Nancy, která vyrůstala v útulném, vřelém rodinném prostředí, byla uvězněna ve svém nitru, já jsem poznal studený a navenek zhoubný domov, z něhož jsem později odešel do toho nejkrutějšího vězení, jaké může kdo zažít – na samotku o rozměrech 1,20 x 1,80 x 1,80 metru.

Následky pocitu odmítnutí se u mne projevy již v raném dětství a v průběhu dospívání ještě zesílily. Hněv, který obvykle bývá důsledkem odmítnutí, vyústil ve vzpouru projevující se různými výtržnostmi, které s postupem let ještě nabíraly na krutosti. Krátce po otcově smrti mě soudce místo do vězení poslal k námořnictvu. Bylo mi sedmnáct a potřeboval jsem umrtvovat bolest, která ve mně každým dnem narůstala. Pomáhalo mi k tomu velké množství alkoholu, ale zároveň jsem musel zůstat dostatečně střízlivý, abych odvedl svou práci. Námořnický plat však nikdy nestačil na to, abych si obstaral takové množství alkoholu, jaké jsem potřeboval k uspokojení svého emocionálního deficitu.

Po propuštění jsem se dopouštěl různých drobných krádeží, abych měl peníze a mohl se dále udržovat ve stavu vnitřního znečitlivění. Jedna výtržnost vedla ke druhé, po jednom zatčení následovalo další, a tak jsem nakonec vždy putoval za mříže. Postupně jsem se stěhoval z jednoho vězení do druhého, až jsem skončil v „base“ v Tennessee.

V jednom menším vězení jsem se při práci na prudkém slunci vážně spálil. Motorový olej, podle dozorce prostředek ke zklidnění spaleny, posloužil pouze k tomu, aby se mi kůže zcela „uvařila“. Nakonec jsem vypadal jako nateklý balón plný puchýřů. Moje prosba o povolení zajít na ošetřovnu však mého dozorce natolik rozčílila, že řekl: „Tak dobrá, chlapče, dostaneš povolení. Jen pojď za mnou!“

Jakmile jsem se svlékl, strčili mě do „díry“, kde jsem strávil několik týdnů jen o chlebu a vodě. Byl jsem zcela izolovaný a jediný, co jsem mohl v té zatuchlé a páchnoucí kobce dělat, bylo přemýšlet o životě, snášet silnou fyzickou bolest, vnímat ledový chlad odmítnutí ze strany své rodiny, přátel a společnosti a cítit narůstající vztek, který ve mně vřel.

Už jste měli někdy pocit, že jste obětí souhry okolností, ze kterých není úniku? Je možné, že se tak cítíte právě teď.

Možná si připadáte sami, i když jsou všude kolem vás lidé. Jako by všichni ostatní byli součástí nějaké skupiny, ale vy se cítíte izolováni a všemi odmítnuti. Ptáte se, jak mohou být druzí tak bezstarostní, když vám je tak těžko u srdce.

Možná míváte záchvaty vzteku, které vás samé překvapují. Nebo nedokážete ovládat náhlé negativní výbuchy emocí ve vztahu ke svým dětem, i když víte, že byste se tak chovat neměli, a sobě i jim jste slíbili, že už se to nestane.

Připadáte si někdy jako dítě? Jako by vám prostě chyběly emoce či schopnosti zralého dospělého člověka? Zdá se vám, že jednáte impulzivně a nezodpovědně?

Zjišťujete, že vás přitahují stejné typy životních partnerů, o kterých víte, že vás nakonec vždy jen emocionálně nebo fyzicky zneužijí? Proč se opakovaně stáváte odmítnutou obětí?

Také je možné, že jste často zklamáni ze svého vztahu s Bohem, jako byste se na něj nedokázali napojit, a máte pocit, že On o vás vlastně ani nestojí.

Je váš život kontinuální řadou katastrof? Škodíte sami sobě tím, že skrýváte svůj vlastní úspěch a odrazujete druhé svými slovy nebo chováním?

Proč se vám zdá, že ostatní mají svůj život pod kontrolou, zatímco vy připomínáte loď bez kormidla, kterou každý závan větru libovolně pohazuje do všech světových stran? A přitom investujete všechnu svou energii do toho, abyste tančili, jak druzí pískají – a mohli tak pocítit jejich přijetí.

Snažíte se zavděčit lidem, aniž byste byli sami sebou? Uděláte téměř cokoli pro to, aby vás druzí lidé měli rádi?

Nebo míváte opakovaně pocit, že „nikdy nejste dost dobří“, a tento pocit vás nutí stát se workoholikem s cílem získat šéfovo uznání, nebo se naopak vzdát s postojem: „Proč se vůbec snažit? Stejně je to každému jedno.“

Možná se pro vás stal Svátek matek nebo narozeniny vašeho otce jen nepřijemnou povinností. Cítíte se provinile, že nechcete svým rodičům poslat blahopřání, nebo trávíte mnoho času hledáním přání, jehož text neobsahuje slovo *láska*, protože jste se jako děti necítili být svými rodiči milováni.

Máte pocit, že váš život vzal na hůl; že když se rozdávala krása, nadání a inteligence, nedostali jste stejně jako druzí?

Představujete si někdy sexuální kontakt s jiným než se svým vlastním partnerem? Nebo vás přitahuje pornografie, peep show, prostituce či masážní salóny, jako by další sexuální zkušenosti mohly zaplnit prázdné místo ve vašem srdci zdánlivým pocitem přijetí?

Zdá se vám, že si nedokážete udržet přátele? Máte pocit, že vás neustále někdo odmítá?

Přejete si někdy jít spát a už se neprobudit?

Pokud vám některé z výše uvedených popisů připadají povědomé, máme pro vás dobrou zprávu: Nemusíte nadále žít s pocitem mouchy chycené v pavučině, která čeká jen na to, až pavouk udeří.

Nemusíte se bát jeho smrtícího jedu. *Můžete* otevřít své zaslepené oči a pochopit důvody svého chování. *Můžete* uniknout z vězení svých myšlenek a strachu z odmítnutí. *Můžete* být propuštěni z temné cely na svobodu a vyjít na světlo. (Iz 42,7) *Můžete uniknout ze zrádné pavoučí sítě.*

Cestu z tohoto sevření naleznete tehdy, když pochopíte, co je hybnou silou vašeho chování. Své osobní zodpovědnosti se nemůžete zbavit tím, že obviníte druhé lidi nebo okolnosti, protože svalovat vinu na někoho nebo něco jiného je kontra-produktivní. Jediný způsob, jak uniknout ze své pasti, je uznat skutečnou a zákeřnou povahu zápasu, který prožíváte.

Potřebujete si uvědomit, že jistá síla, kterou jste nikdy předtím možná ani nedokázali identifikovat, ovládá vaše myšlenky a pocity odmítnutí, řídí vaše chování a okrádá vás o bohatý život, který vám Kristus nabízí. Ježíš říká: „Zloděj (satan) přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil. Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti.“ (J 10,10)

Někteří lidé možná o existenci satana a jeho andělů pochybují, ale je sotva smysluplné věřit v Boha a jeho slovo, a přitom zpochybňovat to, co učí o satanovi, Božím nepříteli. C. S. Lewis v úvodu své alegorie *Screwtape Letters* (Rady zkušeného ďábla) píše: „Ve vztahu k satanu (a jeho pomocníkům, pozn. red.) se lidé mohou dopustit dvou stejně závažných chyb. První z nich by bylo nevěřit v jejich existenci. Druhou chybou je v ně věřit a současně mít o ně přílišný a nezdravý zájem.“ (s. 15) Satan je lhář a namluvil vám nestoudnou lež, že vy osobně nemáte žádnou cenu a hodnotu. Chce, abyste cítili tutéž bodavou bolest pramenící z odmítnutí, jakou pociťuje on z Boží strany v důsledku svého rozhodnutí postavit se proti němu. Pokud se totiž budete cítit odmítnuti, skončíte stejně jako on v beznaději.

Bůh si s nikým nezahrává. Satan hraje o množství stoupenců. Podobně jako v obří šachové partii se snaží uhrát co nejvíce šachmatů. Přestože ví, že již v zápase s Bohem vesmíru prohrál, nechce v tom zůstat sám. Jste jeho šachovou figurkou. Trápení je nerado samo. Konec je blízko. A satanův vztek se stupňuje. Obchází kolem jako řvoucí lev a hledá, koho by zničil. A právě proto navozuje ve vašem životě stále nové situace s cílem opakovaně vyplavit na povrch a znásobit vaši bolest prožitou v raném dětství.

Satanovým plánem je vás zničit. Tak totiž postihne i vaše děti – a následně jejich děti, a to až do třetí, čtvrté i další generace, pokud ovšem nepřevzmete osobní zodpovědnost za ukončení tohoto cyklu a nezačnete sami hledat uzdravení. Proto se

musíte odhodlat k následujícímu rozhodnutí: „Bolest pramenící z odmítnutí končí u mé osoby. Už nebudu figurkou v dáblově šachové partii; odmítám dál přenášet zlo a utrpení na své blízké.“ Pokud se k tomu nerozhodnete, dovolíte tím satanovi předávat slabosti, bolest a zoufalství v stále těžší podobě vašim dětem a vnukům.

Poškození, které satan způsobuje dětem, ochromuje lidské smysly. Proto jsme pak v dospělosti hluší vůči varováním nebo nápravě a jen těžko se rozhodujeme pro změnu našeho života.

LEŽ

Rádi bychom vám nyní vysvětlili zákeřnou povahu satanových metod, jejichž cílem je svést lidstvo na scestí. Všechno začalo již krátce po stvoření člověka v zahradě Eden, kdy se Eva vzdálila od svého muže a nechala se oklamat hadovými lákavými slovy; stručně řečeno, podlehla pokušení. Podle všeho byla obeznámena s Božím nařízením, že nemá jíst ze stromu poznání dobrého a zlého. K Božím slovům si však navíc přidala ještě svou vlastní verzi, a to že ovoce ze stromu se člověk nesmí ani dotknout. Přesto se satanovi podařilo Evu přesvědčit, že Bůh se jen snaží upřít lidem poznání, které vlastní jen On sám. Navíc jí řekl, že pokud člověk ovoce z daného stromu pojí, bude jako Bůh a rozezná tak dobro od zla.

Až do té doby jedli Adam a Eva jen ze stromu života a dalších životodárných stromů v zahradě. Všechno, co oba věděli, se tak týkalo pouze života.

Poté, co ochutnali ovoce ze zakázaného stromu, se však Adam a Eva nejen začali stydět, ale uvědomili si též svou smrtelnost. Pocit viny, který byl pro ně v danou chvíli něčím novým, v nich probudil stud a ten je vedl k tomu, aby se před Bohem skryli a pokusili se svou vinu a hanbu zahalit fíkovými listy. Tím byl odstartován proces jejich umírání.

Milující Bůh dal Adamovi a Evě na vybranou. Nechtěl, aby se lidé stali pouhými loutkami bez vlastní vůle. Přál si, aby dál zůstali jeho dobrými přáteli.

V jádru každé lidské bytosti, narozené z Adama a Evy, a tedy i v každém člověku žijícím v dnešním světě je zakořeněna lež,

kteřou nám Boží nepřítel namluvil. Stala se Adamovou a Evinou součástí, když zhřešili, a poté ji stvrdili tím, že se před Bohem skryli a pokusili se zahalit listy. *Tato lež neomaleně prohlašuje, že nemáme žádnou hodnotu.* Když se zamyslíte nad svými myšlenkami, pocity, nad svým charakterem a chováním, nejspíše dojdete k přesvědčení, že zmíněná lež je vlastně pravdivá. Veškerý kosmetický a módní průmysl dnes vydělává právě na lidech, kteří mají pocit, že musí zakrýt a zamaskovat to, co považují za pravdivé – svou bezcennost.

Zmíněnou lež, která s každou další generací nabírala na intenzitě, jsme převzali přímo od Adama a Evy. Prarodiče ji předávají rodičům a ti zase svým dětem, takže dnešní generace je v jejím maskování velmi sofistikovaná. Našimi fíkovými listy se staly šaty, make-up a falešné masky, které si nasazujeme před světem. Pozorujeme své rodiče, příbuzné a kamarády, od kterých se učíme tuto lež žít.

Kromě toho, že k nám přichází ve formě *odkazu*, přejímáme ji zároveň i ze svého *okolí*. Rodina, církev a společnost, ve které jsme vyrostli, ve většině případů napomohly tomu, abychom se cítili bezcenní, protože nám nikdo nepomohl naplnit naše nejhlubší potřeby, které mnohdy ani nebyly okolím brány v úvahu. Nejsou-li dětské potřeby uspokojeny (viz 8. kapitola), vysvětlují si to děti tak, že druhému člověku nestojí za pozornost a péči, kterou potřebují. Zanedbávání funguje v našem nitru jako vykřičník za zmíněnou lži, zděděnou po předchozích generacích. Naše přesvědčení, že nejsme milováni a hodni lásky, tak ještě nabírá na síle. Neznamená to však, že by se naši rodiče vědomě rozhodli neuspokojovat naše potřeby; byli jednoduše sami postiženi předchozí generací, takže i jejich potřeby zůstaly nenaplněny.

Za třetí, zmíněnou lež podporují naše vlastní životní *zkušenosti*, které nás zcela konkrétním způsobem poškodily, jako např. odmítnutí, sexuální zneužívání či emocionální a/nebo fyzické týrání. V případě každé takové újmy berou děti odpovědnost samy na sebe, a to jednak z důvodu zmíněné vnitřní lži, kterou v sobě nosí, a také proto, že se automaticky cítí zodpovědné za všechno špatné, co se v jejich životě děje.

Pokud v nich rodiče nebo druzí lidé, kteří jim měli být oporou, vzbudí pocity viny tím, že je buď přímo nebo nepřímo